

Szerkesztőségi iroda,
hová a lap szellemi ré-
szére vonatkozó közle-
mények küldendők: fő-
utca 186. szám.

Kiadó hivatal:

Nagy Ferenc könyv-
kereskedése, hová az
előfizetési pénzek, hir-
detések, hirdetés-díjak
és reklamatíók
küldendők.

BÉKÉS

POLITIKAI ÉS VEGYES TARTALMU KOZLÖNY.

Hirdetések felvételnek: Gyulán a kiadó hivatalban; Pesten: Lang Lipót nemzetközi hirdetési irodájában (Erzsébet tér 9. sz.) Továbbá Neumann B. (Kigó utca 6. sz.), és Singer Sándor (3 korona utca 5. sz.) hirdetési irodájában. — Hirdetési díjak: Három hasábos Garmondsor háromszori hirdetésnél 5 kr. Terjedelme vagy többzör megjelenő hirdetések kedvezőbb feltételek mellett vétetnek fel. — Kincstári illeték minden egyes beiktatásért 30 kr. — A „Nyitván”-ben a 8 hasábos Garmondsor díja 15 kr.

Megjelen

hetenként kétszer, va-
sárnap és csütörtökön.

Előfizetési feltételek:

Helyben hához hordással,
vagy vidékre postán

egész évre . . . 6 frt —
fél „ . . . 3 frt —
negyed „ . . . 1 frt 50

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Gyula augusztus 30.

(?) Sok nagy dolgot ismerünk a világon, s azok között az államalkotás munkája nem a legcsekélyebb. És minden munka, legyen az kicsiny vagy nagy, a maga jelentőségével bír, kisebb vagy nagyobb akadályokkal s ehhez képest nehézségekkel jár a megvannak fény és árnyoldalai is. Az illető munkások ügyessége és kitartásától függ az akadályok és nehézségekkel megküzdési, de mindenesetre e küzdelem fáradsalmait az ő osztályrésztük kizárólag; a munka fölött pedig bírálatot mondani, annak fény és árnyoldalait felismerni, a párhuzamot a mi jó és rossz oldalai között megvonni: a közönségnek adatott.

E rövid, okoskodást saját politikai helyzetünkre akarjuk alkalmazni. Valóban — ha jól megfontoljuk — kormányunk és országgyűlésünk eddigi, sőt — jó ideig — ezentuli működése is nem kevesebb, mint az államalkotás jelentőségével bír. Legalább, tekintve törvényhozásunk teendőit, melyek szerint csaknem az elementáris szükségleteket pótló intézményeknek államéletünk keretébe illesztésével foglalkozik — alig mondhatunk egyebet. Mindaz, amit az elemieken kívül előállítani látunk, egybe hasonlítva sok tekintetben kezdetleges állapotainkkal, mintegy a luxus-cikkek jellegével bírnak; persze ez eset nálunk Magyarországon van, hol a modern alkotmányosság csak most kezd gyökeret verni, s mert ez így van, sok olyan dolog, mi másutt az alkotmányos élet attribútuma és gyakorlati szükségességet képez, nálunk egyelőre irott malaszt s élet szükségét csak a jövőben képezend.

Azonban legyen bármiként: a munka folyamatban van; munkásaink küzdenek a nehézségekkel és van bennük ügyesség és kitartás is. De a közönség, melyet a munka eredménye illet, s melynek a bírálatot hangoztatni adatott, ez utóbbi jogát nem egyértelműleg gyakorolja s chorusában a dissonance élesen kirívó. Egy része — nem mondjuk föltétlenül — de folytonosan pártolja a munkásokat; a másik rész, az munkást és — szerszámot akar eltávolítani, s a harmadik, munkás és szerszám mellett, még a feldolgozandó anyagon is tul akar adni. Ime, körülbelül ilyen a pártok állása ez idő szerint hazánkban.

És a pártok ilyen állásban — mint látjuk — nagy az ellentét, nagy az elszigeteltség. A jobboldal, mely a közjogi alapot megteremté s mely azt — természetesen — továbbra is védelmezi s fenntartani igyekszik, nyugodt öntudattal tekint művére és multjára s öntudata tisztaságában egyszersmind reménnyel néz a jövő elé. Megvannak ugyan a maga gyöngéi — s ezek között nyugodt öntudatának bizonyos fokú indolentiává fajulása s egy kis ma-

gyarázható önkénykedési hajlam, nem a legkisebbek — de álláspontja correct és ellenmondás nélküli. A középbal, oppositiónk e fő alkatrésze, az alkotmányos oppositio egy kellékét nélkülözi csak; de — fájdalom! — e kellék annyira lényeges, hogy ahhoz, hogy valamely párt valódi, vagy is oly ellenzék legyen, mely parlamentünkben áldásosan érvényesíthesse magát, s ugyszólván jogosult legyen, a parlamenti rendszerről alkotott minden helyes fölfogás szerint, mulhatlanul megkívántatik. A középbalnak van ugyan még egy gyöngéje: az a tout prix ellenzékieskedés, — ez azonban az előbbeni nagysága mellett sokat veszít jelentőségéből s részünkről hajlandók vagyunk föbtűneül nem tekinteni. — S végül mit szóljunk a szélsőbalról, ezen a búsmagyarkodás, demokratia, republikanismus és ki tudná miféle eszmék és érzemények rendszeretlen babel-zavarában kóválygó pártokról, mely — hogy fentebbi hasonlatunkat ismételjük — munkást, szerszámot az anyaggal együtt eldobna? E párt jellemzése felesleges, miután minden föllépése eléggé jellemzi.

Ezek szerint — ismételjük — pártjaink állása egymás irányában ugyancsak ellentétes s mindegyiké annyira élesen körvonalzott, hogy az egybeolvadás eszméje ez idő szerint alig képzelhető. Alig képzelhető a jobb és középbal s ez utóbbi s a szélsőbal között. Nagy elvi különbségek forognak fenn, a jobboldal és középbal között éppen úgy, mint az utóbbi és szélsőbal között, s ha a régóta és gyakran emlegetett jobboldali és balközépi fusió létre jönne, úgy kétségkívül nem a jobboldal volna az, mely álláspontját feladná és szükségképpen a középbal — vagy ennek egy része — lenne arra utalva, hogy közjogi ellenzékieskedését szegre akassza.

És mégis, dacára az imént feltüntetett nagy ellentéteknek, legujabban igen sokat irnak arról, hogy a közép- és szélsőbal le akarják rombolni a válaszfalat, mely eddig őket egymástól elkülönöztette tartá, s egy közös célra: a jelenlegi többség megbuktatására kívánják erejüket egyesíteni. Egy másik hír pedig, mely a lapokban körutat tesz, az, hogy az ó konzervatívek a jobboldalt kívánják kapacitálni s ezzel óhajtanának egyesülni. Végre egy harmadik hír, egy „reform-párt” alakulásáról beszél, melynek élén egy kiváló és szabadelvű férfi állana. Magától értődik, hogy ez utóbbi párt, melynek létrejöttében sokan parlamenti életünk újjászületését s általában pártviszonyaink kedvezőbbre fordultát, közvetve tehát államéletünk fejlődésére nézve szerencsés tényezőt vélnek üdvözölhetni, — e párt, mondjuk, a parlamentben is uralkodni szerető minster uraknak nem nagy kényelmére lenne ugyan, de attól, ugyan őrizkedne, hogy a balol-

dallal a közjogi ellenzékieskedés trombitáját fujja.

Mindezeket egybevéve azt látjuk, hogy országos pártjaink kebelében nagy dolgok készülnek; föltéve természetesen, hogy mint e hírek valóságosan alapulnak, s komoly szándok van a pártok mindegyikében illetén, szükségképpen némi elvi áldozatokkal járó, vállalatokba bocsátkozni. Mindezeket pedig csak azért hoztuk fel s tettük lapunk egyik cikkévé, hogy olvasóinkat a tervben levő változásokról némileg tájékozhassuk; annak idejében érdemileg is hozzá szólandunk az ügyhöz. Addig pedig csak annak akarunk kifejezést adni, hogy — mint fentebb is említettük — a pártállások ez idő szerinti merev ellentéteit egyáltalán nem látjuk kedvezőknek arra, hogy a beszéd- és hírlapi cikkek tárgyát képező egyesülési hírek valósulhassanak, s hogy részünkről, — ha már egyáltalán meg van írva, hogy új pártalakítások küszöbén álljunk — a sok közül, azon hír valóságának örvidenénk legjobban, mely egy a közjogi alapon álló, de egyébként minden tekintetben független reform-párt létesülését jelezne.

Franciaországi események.

A német-francia viszonyok jobb fordulatokat vettek. Egyfelől Thiers, az által, hogy beitolta az Elsass és Lothringia fölszabadítását célzó ligát, legalább ideiglen annak alja jeleit, hogy a béke kivételét komolyan veszi, másfelől pedig a német kormány is előzékenységet tanusított. Alapos remény van tehát, hogy a Frankfurtban megszakított értekezletek szerencsés véget fognak érni és a departementek is mihamarább kúrtitotnak. Mindezt igen előmozdította volna azon tanácskozás, melyet Bismark Gasteinba utazása előtt tartott Gabric marquisval a francia ügyvivővel.

A nemzetgyűlés f. hó 23-án tartott ülésében furesa dolgok fordulhattak elő, ha Thiers reá azonnal megakarta irni lemondását és ha csupán a képviselők legnagyobb erőfeszítéssel voltak képesek őt erről lebeszélni. Ezek utóljára kiszakították kezéből a lemondást. Ha Thiers ma visszalép, holnapra már valószínűnek tartják a polgárháborút. A kormányelnök csak nagy nehezen kormányozhat a gyűléssel. A nemzetörség fölosztására vonatkozó törvényvel még győzelmet aratott Thiers; de máris új kollizióba jött a jobboldallal. A bizottmány, mely Ravinel indítványát tárgyalta Páris fővárosi jellegének megszüntetésére nézve jelentést tett 25-én a nemzetgyűlésnek, és azt indítványozza, hogy Versailles tétessék végkép a kormány és nemzetgyűlés székhelyévé. Thiers és a baloldal nagy része a Párisba való visszatérést óhajtja.

Franciaország sok vidéki városában nagy előkészületeket tesznek, september negyedikének nagy-szerű megünneplésére és a monarchikus párt elleni tüntetés-re.

Külföld.

A gasteini találkozásra vonatkozólag, az „Allg. Ztg“ és „Köln. Ztg“nak azt írják Bécsből, hogy Vilmos császár szeptember 6-án fogja Gasteint elhagyni. Egy bécsi telegramm határozottan azt állítja, hogy szeptember 7-én Ferenc József császár viszontlátogatást fog tenni Salzburgban. Bismark és Beust hír szerint ott újra értekezleteket tartanak.

A kivándorlás az annektált francia tartományokból még mindig nagy mértékben van napirenden. A „Journal des Debats“ szerint Strazburgból 26 ezer ember költözött át Amerikába. A nevezett lap az ily tömeges kivándorlást még politikai szempontból is észélytelennek mondja; mert ez által épen azon elemek hagyják el a két elszakított tartományt, melyek a germanizációnak a leghatályosabban ellentállhattak volna.

Viktor Emanuel betiltotta az Internationale Nápolyban létező fiók-egyletét, azon oknál fogva, hogy az Internationale tendenciájával és tetteivel folyvást fenyegeti a nemzet törvényeit és alapintézményeit és szakadatlan veszedelmét képezi a köznyugalomnak és rendnek.

Az orosz kommunisták összeköttetése az Internationale-lal lassankint bebizonyul. — Az „Ostsee Zeitung“-nak írják Oroszországból: „A versaillesi és kommunista pör, bár térben távol állnak egymástól, mégis belső összefüggésben állnak egymással és pétervári ugyanazon kommunista mozgalom nyilvánulásai gyanánt tekintendők. A pétervári pör tárgyalásai ugyanis egész evidenciával bebizonyították, hogy az internacionális munkásegylet az orosz kommunisták titkos szövetségét csíráztatta, és anyagilag, erkölcsileg támogatta ugyanazon módon, mint a párisi kommunizmus cselekményeit.“

Legujabbak.

Brünn, augusztus 28. A könygföldi dalár-ünnepélyről hazatérő brünniek csehek által megtámadtattak és bántalmaztattak; úgy hogy katonaságnak kellett a hazatérőket kísérnie.

Páris, aug. 27. Az amnestia-bizottság utolsó ülésén megjelent Thiers és a kommunisták mellett beazélt, azon álláspontot foglalván el, hogy politikai bűn folytán halálítélet nem fogadosítható, a bizottság ennek dacára a legszigorubb büntetés alkalmazását követeli.

London, aug. 27. A „Daily Telegraph“ jeleníti, hogy Olasz- és Franciaország közt újlag védés dac-szövetség kötöttet. — A „Times“ egy vasut szerencsétlenségről hoz hírt, mely szombaton Boston közelében történt, hol 25 ember meghalt, ötven megsérült és többen megégtek.

Gastein, aug. 27. Az osztrák császár. sept. 6-kán Salzburgban találkozik a német császárral.

Berlin, aug. 26. Több esti lap egyhangu véleménye oda irányul, hogy a francia nemzetgyűlés többségének kétséges magatartása folyvást előtérben tartja Thiers bukásának lehetőségét, s gyöngíti ennek folytán bizalmukat. A pártok melyek most nem tartanak Thierssel, csak növelik Franciaország jövőjének bizonytalanságát.

Páris, aug. 26. A köztársasági hal tegnap este tartott gyűlésén előző tanácskozás után elhatározatott, hogy a nemzetgyűlés fölmozdítását sürgető kérvények még ma koraiak. — A községi tanács 3%-os díjazásjegykölcsön kibocsátását határozta el.

Műkedvelő előadás B.-Csabán.

(1871. augusztus 26.)

Legujabb nemzedékünk is sorompóba lépett, lánzsát törve megküzdni egy szép eszme: a nevelés diadalra jutásáért. Fiatal hölgyekből, tehát a haza szép virágaiból és tanuló ifjakból, tehát a nemzet reményeiből alakult a kis kör, a második műkedvelő társaság Csabán, mely nemes feladatát tüzte, mennyire töle telik, a nevelésnek most még fájdalom a közöny dermesztő kerge alatt sinlő, de

jobb sorsra méltán érdemes esiráját élesíteni, fejleszteni, és ezerek áldásául oly virágzó fává növesztetni, melynek éltet osztó gyümölcsét az emberek csak akkor fogják hálálva magasztalni, ha egyszer megízlelték. Vajha mielőbb megízlelhetnék, hogy általánosabb lenne iránta a lelkesedés, a buzgalom, mint volt eddig! — Második műkedvelő gárdánk részéről a mily magasztos volt a feladat, dicső a küzdelem: épen oly elvitázhatatlan vala a győzelem.

Vidovszky Ferenc ur tapintatos és ügyes rendezése mellett a fent jelzett napon két egy-egy felvonásos vigjáték került színre: „A minister elnök bálja“, Balogh Tihamértól, fordította Császár F. A derült hatás, melyet az élénk előadás keltett, a darabok helyes és szerencsés megválasztását hangsúlyosan hirdeté. Hoszszas dícsérgetés helyett, melyet szerénységüknel fogva úgy sem igényelnek, álljanak itt az egyes szereplők nevei. „A minister elnök bálja“-ban ezek működtek közre: Szabó Krisztina k. a. — Lotti. — Kosztinek Karolin k. a. — Eliz. — Kesjár Márton tanuló — Kovács tanácsnok. — Krátki János t. — Tollagi journalista. — Podsztrelen György t. — házmaster. — Gally János t. — inas. — Lepény Pál t. — 1-ső hordár. — Bajosi Géza t. — 2-dik hordár. — „A süketnek kell lenni“ című darabban a következők vettek részt: Szabó Krisztina kisaaszony, — Englantine. — Podsztrelen György — Damoiseau. Kesjár Márton — Placide. — Krátki János — Bonifác. — Lepény Pál — hajdu. — Bajosi Géza — kertész. — E nevek közé tételével míg egyrészt meleg elismerésünkel csatlakozni óhajtunk az ügyes játékokért méltán kiérdemelt s kapott tapsokhoz: úgy másrészt bátorítani s buzdítani kívánjuk őket, hogy a jó uton, melyen megindultak lankadatlan erőlyl haladni tovább is készek legyenek; mert lábaik szebb ösvényt nem járhatnak soha, mint azt, melyen a jótettek virágai fakadnak.

Referensi tisztünk hozza magával, hogy ha bemutatunk az érem egyik fényes oldalát, mutassuk be a másikat, a kevésbé fényes is. Nem minden megilletődés nélkül írjuk, hogy az aug. 26-ki színi előadás a közönségnek nem a legbuszább pártolása közben folyt le. A színterem, mely eddig ily alkalmakkor fényes nagy közönséget volt szerencsés öblében tisztelhetni, ezúttal szintén restelkedett a nagy üresség miatt, mely minket is, kik jelen voltunk, lepirított. Megvagyunk győződve, hogy ezen sajnos körülményt nagy részben a temérdek műtélv: Reményi-hangverseny, dalár ünnepély stb. idézte elő, melyek egy pár hó alatt, mint az ár elborítottak bennünket. Épen ezért felteszszük közönségünk jónévű áldozat készségéről hogy mint ez ideig, úgy ez után is a jótékony célú eseményeket tömeges megjelenésével, pártolása alá veszi.

Különösnek látszik, hogy leendő leány-iskolánk számára a legelső alamiznát a színpad szolgáltatja. Pedig nem csoda! Hiszen e két fogalom: iskola és színpad között az erkölcsi kapocs, a szellemi rokonság nem hiányzik. Az iskola is a színpad, még pedig a legnagyobb színpad: az élet számára neveli növendékeit. Boldog és szerencsés, kinek nevelése olyan, hogy szerepének minden jelenetét éljenek közt, isten s emberek meglegedésére játszhatja le a világban! Hogy ez így lehesen mindenkire nézve, a közügy nevében, szívünk teljéből kérjük műkedvelőképe ifjainkat s hölgyeinket, hogy álljanak s maradjanak mindaddig a színpad szolgálatában, míg tudatlanság lesz, melyet enyhíteni: köny, melyet felzárítani kell.

Ujdonságok.

— A törvényhatóságok szervezésének tárgyalása végett a belügyministerium kebelében alakított bizottság már tartott tanácskozást az eddig beérkezett szervezési munkálatok fölött. Tüzetes tárgyalás alá eddig hat törvényhatóság fölterjesztése került. Ezek közt Borsod- és Csanádmegye munkálata találtatott lényeges módosítások nélkül elfogadhatónak. E két megye a megerősítendő

munkálatok visszaküldése mellett értesítettni fog, hogy az 1870. 42-ik törvény életbeléptetése végett a 92-ik §. értelmében a további lépéseket megteheti.

— A részvénytársulatokról szóló törvényjavaslat a következő főelveket tartalmazza: az engedélyezési rendszer eltöröltetik, ellenben az igazgatók, igazgatósági tanácsosok szigorú felelőssége törvényileg megállapittatik. Tágkörű nyilvánosság és ellenőrzés hozatik be. Egészbe véve a törvényjavaslat az északnémet 1870-diki részvénytársulat mintájára készült. Az új határozmányoknak a már fenálló részvénytársulatokra való alkalmazása és az átmeneti intézkedések iránt most folynak a tanácskozmányok. A javaslat körülbelül két hét alatt közzé fog tétetni.

— Őcsöd községben „demokrata kör“-t akarnak létesíteni, s az ide vonatkozó alapszabályokat jóváhagyás végett fel is terjesztették a belügyministeriumhoz, honnan azonban azzal küldettek vissza, hogy miután ez alapszabályok oly hiányosak, hogy sem a kitűzött célnak meg nem felelnek, sem az egyleti tevékenység szabályozására elegendő alapot nem nyújtanak, más hasonlóly egyletek alapszabályai mintájára újból szerkesztve mutattassanak be.

— A „Gyorsposta“ egyik közelebbi száma biztos hírként írja, hogy az alföld-fümei vasut nagyváradi-osabai részének közigazgatási bejárása jövő szept. hó 3-án menend végbe, s így a vasut ugyanazon hó 10-én minden bizonytalán át fog adatni a közforgalomnak, hacsak valamely nagyobb-nemű akadály nem jönne közbe.

— Orosházán még ez év folytán szándékoltaik tanítói államképződe nyittatni. A szükséges helyiség 8500 frton vásároltatott meg s a község is hajlandó áldozatot hozni.

+ Vasárnap a templomok előtt nagy hangon publikálták, hogy felsőbb ronelet értelmében, a közegészség ügy tekintetéből kiki igyekezzék a háza körüli szemetet, posványokat, s minden a levegőt rontó párolgásokat előléző tárgyakat eltávolítani. Nem tudjuk, értette-e ez alatt a hirdető a tömeges sertés hizlalást is, mely bármint károsabb kigőzölést idéz elő. Már többször felszóltunk az ügyben, de mint látszik, felzárólagásainknak épen semmi eredménye nincs. És miért? Mert sógor uram, meg komám uram jövedelmének nagy részét épen a sertés hizlalásból nyeri, már pedig csak roszul felfogott álláspont volna az előljárástól a város polgárságának e részét kivált, ha, mint mondók, ezek ceupa komám, meg sógor uraimékból állanak ki — jövedelmétől megfosztani. — Azért nincs önöknek tekintélye, azért nem tudnak egy határozatuknak sem érvényt szerezni, azért nem mennek a legjobb akarat mellett semmire. Akárhány háznál — a város belső területén mai nap is 30—40, sőt több darab sertés hizik, minden kemény határozatuk mellett is, — azért félve nézünk ez újabb kihirdetett ronelet érvényesítésére, tudván előre, vajmi csekély eredmény fogja követni.

+ A reformatus iskola vizsgálatai vasárnap e hó 27-én s következő napjain tartattak meg. Jelen voltunk e vizálatokon, melynek eredménye a hallgatóságot teljesen kielégítő, — a szabatos, érthető, világos s a gyermekek korát többször meghaladó értelmes feleletek arról győzték meg minket, hogy ez iskolák vezetése oly kezekre van bízva, kik a népnevelés magasztos hivatásának tökéletes tudatában a legjobb akarrattal s lelkiismeretes igyekezettel törekszenek korunk egyik leg-nemesebb feladatának: a népnevelés fejlesztésének nagy munkáján működni. Fogadják őszinta köszönetünket minden nevelés-barát nevében nemes kitartásuk, s sikeres működésükért. — Egy árnyoldala is volt azonban tapasztalatunknak, t. i. a rendszer nem olyan, mely korunk igényeinek megfelelhetne, legtöbb gond van még most is a hittanra fektetve, míg a reális tudományok — s épen a hittan kedvéért — háttérbe szorúlnak. Szokjunk már le egyszer a régi ros, — s mint az eredmények eddig is szomoruan igazolják — legkövesbő sem üdvözítő szokásról. Adjuk meg kinek-kinek a

magát, tanítsuk gyermekeinket oly tudományra, mely az életben is biztos vezére legyen, neveljünk értelmes, hasznos és jóra való polgárokat a hazának, így oldjuk meg aztán a nagy feladatot, melyre korunk törekszik, s melyre nekünk különösen oly igen nagy szükségünk van.

+ **A katonai őszi gyakorlatok** a napokban kezdetüket veszik, s így a helybeli honvéd-zászlóalj legénysége is be lett hívva ez alkalomra. Ez eddig helyes, mert a törvény is így parancsolja, hogy a kik kezdetben négy-nyolc hétig voltak fegyver gyakorlat alatt, azok évenként hivassanak be ismétlő gyakorlatokra; — hanem a helybeli parancsnokság egy kissé átlépte nem csak a méltányosság — minok különben ily esetekben nem igen szabad tekintetbe jönni, hanem a törvényes szokás határait is. Mint biztosan tudjuk egy 16 hónapot kitöltött, s ez idő alatt magát annyira kiképzett őrmestert hívott be a gyakorlatokra, ki már az altiszti iskolát is oly tapintatos ügyességgel vezette, hogy Pongrácz ezredes tökéletes megelégedését nyilvánította az eredmény felett. Kérdjük már most, kinek van nagyobb szüksége a gyakorlatra a kevésbé, vagy a tökéletesen művelt katonának? Annál viszásabban tűnik fel ez eset, mert többen vannak fölmentve a gyakorlatok alól olyanok, kik alig 4—5 hetet töltöttek fegyver alatt. Itt nincs helye a kivételzésnek, mely utoljára is rossz vért csinál. Aztán mi biztosítja azokat, kik 15 hónapos szolgálata alatt állalkoznak — mire különben a törvény sem kötelez — az évenkénti behívás ellen, ha a gyakorlat ezt tanúsítja. Kik ily terhet vállaltak magukra azon biztos reményben voltak azt, hogy leróván kötelezettségüket, nyugton belátnassanak a polgári pályán. Elvárjuk különben a parancsnokságtól, hogy ez esetben úgy fog eljárni, mikép új felszólalásra nem ad alkalmat.

Vegyések.

— **Az első magyar tűzoltó-ünnepély** f. évi szeptember hó 16., 17., 18. és 19-ik napján fog megtartatni Pesten. Az ünnepély sorrendje következő lesz: szombat, szeptember 16-án vendégek fogadása a bizottmány által, a kiállított gépek stb. ünnepélyes megnyitása. Fogadási estély a lövöldében az összes egyletek összejövetele a plébániaterén, diszmenet, délután nagy diszgyakorlat, s este diszestély az „Ujvilág“-ban. Hétfőn, 18-án a tűzoltó szövetség központi bizottmányának nagy ülése, d. u. 3 órakor diszobéd. Szeptember 19-én a kiállított gépek vizsgálata. Este bucsu-estély a lövöldében s a jutalmazottak kihirdetése.

Aradon az égető szükségek egyikét képezi egy szilárd hid a Maroson keresztül, mely Arad városát a Bánáttal összekötsse, miután a mostani már évek óta életveszélyes. Alakult is már a városban részvénytársaság, mely egy vashid építését magára vállalni hajlandó lett volna — de törekvése elé akadályt gördített a közlekedési miniszterium, mely az új hidat a mostaninak helyén ohajtotta hadászati szempontból kiépíttetni. Ujabbán hírlik, hogy a miniszterium elállott e tervtől s így az új Maros-hid az Eötvös utca irányában, az új lyceum előtt fog kiépíttetni.

— **Nyiregyházán** az uhlánusok két polgárral mulattak, s midőn a bőkezű polgárok haza akartak térni, ezek követelték, hogy nekik még tovább is fizessenek; mit azonban ezek nem teljesítve, eltávoztak. Alig mentek néhány lépést, midőn az egyik uhlánus utánuk rohan, kardotránt, s az egyiknek fejét rögtön úgy vágta meg, hogy azonnal szörnyet halt. — A gyilkos katonát még azon éjjel elfogták, s katonai fedezet alatt Debrecenbe vitték, hol ítéletét várja.

Gazdaszat, ipar és kereskedelem.

Tervezete

a békésmegyei gazd. egylet által 1871. sept. 17. B.-Csabán rendezendő löversenynek.

A verseny B.-Csaba közelében, gr. Wenckheim Kr. kigyósi uradalmának a szőlőmellőlatti ré-

szén, sept. 17-én d. u. 2 óra 30 perckor veendő kezdetét.

A bejelentések a 2-ik és 3-ik futamra Wieland Gusztáv rendező elnöknel B.-Csabán a verseny napja d. e. 9 órájáig, az 1-ső és 4-ik futamra ott és a helyszínen ugyanannál eszközözlendők.

Helyárok: I. oszt. ülőhely 1 frt, II. oszt. 50 kr. körbelépés férfiaknak jelvényvel 1 frt, egyleti tagnak 50 kr. Jegyek előre válthatók Vidovszky és Décsy kereskedő araknál és a helyszínen a pénztárnál.

Rendeztetik 4 futás:

1. Államdíj. Futhat minden békésmegyei lakos sajátnevelésű mén vagy kancalova. Pályahossza 1000 öl. Díj: az 1-ső lóé 80 frt, a 2-diké 20 frt.

2. Államdíj. Ügető verseny 2 lóval, 4 kerekű kocsiival. Versenyezhet minden békésmegyei lakos tulajdonában lévő ló. Indulás 5 perccenként sorshatározta egymás után. Pálya hossza 4000 öl. Tét 5 frt. Díj: a 25 perccen belül elsőnek beérkezetté 100 frt, a 28 perccen belül másodikkal beérkezetté a tétösszeg.

3. Egyleti díj. Futhat csupán egyleti tagnak mén vagy kancalova. Pálya hossza 1000 öl. Teher: 3 évesre 115, 4 évesre 130, 5 éves és idősebbre 135 vámfont, ménlóra 2 fonttal több. Tét: 10 frt. Díjak: az 1-ső lóé 40 arany (10 frankos), a 2-diké a tétösszeg az 1-ső díj feleerejéig, a netaláni többlet az 1-ső lónak jutván.

4. Egyleti díj. Vigaszverseny. Futhat minden, az 1-ső és 3-dik futáson nem nyertes ló. Pálya hossza 1000 öl. Díj: 5 arany.

A verseny folyamata alatt az egylet egy szecskavágót fog nyilvánosan elárverezni.

Ugyanaz nap délelőtt 9 órakor Csabán, a régi városháza udvarán, az állami lötenyészdíjak fognak ünnepélyesen kiosztatni.

Kelt B.-Csabán, augusztus 27-én 1871. Wieland Gusztáv, rendező elnök. Mokry Sámuel egyleti titkár.

Debrecen gazdaszati tanintézetel.

A földmives iskola.

(Végs.)

A földmives iskola keletkezett az 1867. évben; fekszik a város éjszakkéleti részén, a várostól mintegy 1 1/2 órányira.

Jelenlegi földbirtoka 608 kat. hold; 408 holdat Debrecen városa ajándékozott neki addig, míg ez Debrecenben fenáll, s a tanítási nyelv a magyar lesz; 200 holdat maga az intézet hasznóbérel a várostól.

A tanfolyam 3 évre terjed; két első évben a gazdaszat, az utoljában a kertészet és erdészeti adatik elő.

Az intézetbe felvétetik minden írni, olvasni és számolni tudó, 17 évet betöltött egyén.

A tanulók a lakást, az élelmezést és a mosást az intézetben kapják, ezért fizet mindegyik: az első évben 120, a másodikban 80 és a harmadikban 40 frtot o. é.

A ruházat a szülők gondja.

Eredetileg 30 tanulóra van a hely berendezve, azonban az idén 34 volt. A hely szűke miatt többen elutasítottak.

Ez intézet is 450 frtos ösztöndíjjal bír.

Az oktatás minden tudományos kutatást mellőzve, egyszerű természeti alapokra fektetve adatik elő s rögtön a gyakorlati téren érvényesíttetik. A tantárgyak ezek: számtan, mértan, számvitel, marhatenyésztés és felbecsülés, természettan, vegytan, talajisme, növénytermelés, általános és részletes állattenyésztés, ló-, szarvasmarha-, juh- és sertésenyésztés, gyapjuisme, baromfi-, méh- és selemhernyóenyésztés, fatenyésztés, szőlőművelés, gyümölcsfatenyésztés, konyhakertészet.

Az intézet vezetése az igazgatón kívül 2 tanárra van bízva.

Szegődményes cselédsége: 1 felügyelő s udvargazda, 1 béresgazda, 1 kerülő, 1 juhász s 1 bojtár, 1 kondás, 1 tehenész s 1 bojtár, 3 kocsi és 6 béres.

A gazdasági földterület felosztása: 36 kat. hold

majortér, szérű és utak; 10 kat. hold kertek; 332 kat. hold szántóföld; 12 kat. hold kísérletér; 200 kat. hold bérlegelő; 16 kat. hold rét.

A major a gazdaság közepén fekszik; külseje csinos s belső berendezése, alig hagy valami kívánni valót. Részletes leírását mellőzve megemlíteni, hogy a déli részében a növendékek, a 2 tanár, a kertész és a cselédség lakik, az éjszaki részét pedig az istalók, a magtárak és egyéb épületek képezik.

A növendékek laka két szobából áll. Belső berendezésük katonás: a szobák hosszában két sorban vannak egymás mellett a vaságyak elhelyezve s minden két ágy közt egy szekrény.

A lakoszobák közelében van egy tanterem, mely az összes tanuló ifjúság közös tanterméül szolgál oly módon, hogy míg p. az első osztály bent tanul, addig a második osztály kint dolgozik. Mikor a második osztály jön az elméleti oktatásra, akkor az első megy kézimunkát végezni s így a váltakozás szüntelen.

A harmadévesek a kertész vezetése alatt egyedül a kertészettel és erdészettel foglalkoznak.

A növendékeknek van még közös- és olvasó- és társalgótermük.

Az itt kiképzett növendékek alkalmazhatóságáról világos bizonyítékot nyújt az, hogy a tanfolyam bevégezése előtt azok légyeges része önálló hellyel kínáltatott meg.

A cselédek mindegyikének van 1 szobából, konyhából és éléskamrából álló külön laka.

Az istalók mint kívül, úgy belül kitünő szervezetűek, a többi közt: lent és fent szelelő lyukakkal vannak ellátva a padozatjuk téglázott. A kirakás a jászoltól az állat hátulsóába felé lejtős; a lejtőn a folyó trágya az erre elkészített árkokba s innét a gödörbe vezetetik s öntözésre használtatik.

A trágya-gödör is ki van téglázva, közepe felé szintén lejtősen; a közép pont irányában a gödör egyik oldalán szintén téglával kirakott kút áll s erre kautschuk csővel ellátott szivattyu van alkalmazva. A trágya halmazból a folyó trágya a kutba folyik le s időnkint a szivattyu segélyével ismét a trágya-halmazra fecskendeztetik. Így a trágya értéke fokoztatik is, érleltetik is. Midőn a gödör egyik része a trágyával megtelt, az illó amoniák megkötése végett agyaggal tapasztatik be.

A gazdasági eszközök is elég bőven vannak képviselve; ilyenek: többféle vető, széna és gabona arató- és szénagyűjtőgép; több közönséges, mélyítő, töltőgép, túró-, gyomirtó-, vonalzó- és szőlőkapálóke; vas- és fahengerek, lánc- és faboronák, rosták, morzsolók, löcrejű nyomtatógép s ehez alkalmazható malom stb.

A gépek nagyrészevel kísérletet is tettünk.

A gazdasági állatlétszám körülbelül: 20 darab ló, 42 db szarvasmarha, 80 db sertés és 477 db juh.

A fakert, dacára annak, hogy nem rég keletkezett, elég számú és szép csemetéket képes felmutatni. Itt van elhelyezve a 20—25 kaptárból álló, szintén nem rég keletkezett, méhes is; a kások többnyire gúla- és hengeralakú szalmakások: van azonban köztök Dzirzon és Liptai-féle is. A méh-kezelés a kertész gondja.

Az intézet földbirtokának összes talaja homokos, itt-ott majdnem futó homok.

A szántóföldön termesztett növények leginkább ezek: buza, rozs, árpa, zab, köles, cukor- és takarmányrépa, kukorica, kolompér, repce és mintegy 20 faj takarmánynövény.

A kísérleti téren ezeken kívül még számos más külföldi növényvel tétetik próba tenyésztés.

A föld művelését és az állatok gondozását a cselédség és a növendékek végzik; a hiányzó munkaerő napszám által pótolatik.

A birtok ez évi jövedelme körülbelül 12 ezer frt, a két intézet kiadása pedig 33 frtot tesz.

Adja Isten, hogy rövid idő múlva Békésmegye is dicsekedhessék ily intézetekkel.

Bollek József,
tanító.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
Hajóssy Otto.

HIRDETÉSEK.

Értékpapírok előnyös szerzése.

Alább elsorolt értékpapírokat ajánlom a n. é. közönségnek, a mennyiben azoknak megszerzése havi részletfizetés mellett és csekély összeggel könnyen elérhető.

1. 100 frtos magyar állam sorsjegy 6 frtos	részletfizetésére	huzás aug. 15.
1. 50 " " " " " "		" huzás
1. 1864-iki " " " " " "		f. é. sept. 1.
1/2. " " " " " "		huzás
1/5. 1860-iki " " " " " "	50 kr.	augusztus
1. 1839-iki és 1. török 400 frkos		1. é.
1. 400 frankos török		huzás aug. 1.
1. 400 " " és 1. 1864		

Társas játék 20 drb 1839-ki sorsjegyre 10 frtos havi fizetés mellett, melyre 1. 21-ik június 1-én kihuzott sorozat ráadásul adatik, így az illető vevőnek már sept. 1-én történendő huzásnál biztos nyereségre nyújt kilátást, a mennyiben azon kihuzott sorozatnak mindenestre nyernie kell.

Az 1864-ki 5% ot, 1860-ki 5% török 400 frkos 3% ot kamatoznak.

Az 1839-ki sorsjegyeknek még csak 5 huzásuk lesz legközelebb sept. 1-én számhuzás főnyerő 220,000 ezenkívül 4560 nyerő.

Kik a fentebb említett sorsjegyek egyikét veszik, már az első részletfizetés után, igényt tarthatnak bármely nyereségre.

Minél gyakoribb megrendeléseket kér és azonnal elintéz Gyulán

Nagy Ferencz könyvkereskedő.

81)

96) **BIENER B. B.-Csabán főtéren** 1-3

ajánlja a n. é. közönség becses figyelmébe saját **fűszer-, anyag- és festék-kereskedésében** létező következő különlegességek (Specialitáten) bizományi raktárát.

Moll valódi Seidlitz pora.
Kwizda kornenburgi marhapora.
Forti általános csoda-tapasza.
Seehofer általános gyomor-balzsam.
Dr. Koch gyomor-liqueur és növény-szirup.
Dr. Faykin kárpát növény-szirup, növény-cukorkák és mell-thea.
Purgleitner emésztési cukrocskái.
Zacherl poloska irtó pora és tinkturája.
Általános fog-tinktúra.
Pagliano szirup.

Mindezen elsorolt tárgyakat egyenesen gyártóiktól hozatom, minélfogva azon helyzetben vagyok, hogy azokat legfrissebb állapotban tarthatom raktáromban.

Továbbá ajánlom a valódi angol **Portland-Cement meszet**, veres **köszén kátrányt** tetők festéséhez, valódi **gépkendő olajat**, valódi belga szabadalmazott zsirt, **lucerna magot** és más egyéb vágó cikkeket.

Végül **csatorna-kövek** állandó nagy raktárjuttányos árak mellett.

Zsák kölcsönző intézet.

Alólírott ajánlja zsák-kölcsön-tárát legolcsóbb árak mellett.

Bővebb tudomás szereszhető Friedenstein H. termény és bizományi üzletében Gyulán Bilicz-házban.

95) 1-6

Blau Bernát.

Hirdetés.

94)

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására hozni, miszerint posztó-, vászon- és divatárú üzletemet újonnan berendeztem. Nevezetesebb gyárosoknál tett nagyobb szerű bevásárlás folytán képes vagyok bárkivel is helyben versenyezni, és a legmértányosabb áron t. vevőimmet kielégíteni.

Aicsér János.

Valódi amerikai varrógépek jótállás mellett.

Dúsan aranyozott, szép kiállítású vas sárkeresztek különféle nagyságban.

Petroleum lámpák, és azokhoz valódi amerikai szagtalan fehér petroleum.

Fegyverek, öntött vaskályhák, takarékos konyhák (Sparherde) és zománcozott edényeiket ajánlják a legolcsóbb árak mellett.

97) 1-3

Scherfeneder és Grabner

vas- és fűszer kereskedők az arany kaszához, Dessewffy-házban, a kápolna közelében.

Cséplőgép

Csontos István békési lakos, kérébe kötött vagy vontatóba rakott gabonát előnyös feltételek mellett cséplésre elvállal. A tiz löerejű gőzgép tetszés szerint fával vagy szalmával fűthető. A cséplés azonnal megkezdhető. 3-3 (92)

98)

Árverési hirdetmény.

1-2

Endrőd község fél éves 6 korcsmábi italmérési joga nyilvános árverésen 3 évre haszonbérbe adatik; melyre nézve az árverés tartatik september hó 3-án délután 3 órakor, 1-ór minden korcsmára egyenkint.

2-or. A kikiáltási ár külön minden korcsmára 45 ft.

3 or. Ugyancsak september hó 10-én délután 3 órakor egy másodszeri árverés fog tartatni az összes 6 korcsmára egytttesen. Melyre nézve a kikiáltási ár lesz 270 ft, s ha így több adatna, mint egyenkint, akkor az első árverés megsemmisül, ha pedig kevesebb ígértetne. — az egyenkinti első árverés érvényben maradván, a haszonbérbe vevőkkel a haszonbéri szerződések megkötöttek.

4-er. Köteles a haszonbérbe vevő 10 száztóli bánatpénzt az árverés kezdetekor előre letenni, mely összeg az utolsó évben fog a haszonbérbe tudatni.

5-ör. A haszonbérbe vevők évenkint a fogyasztási adót, nemkülönben a szerződésekre kívántató bélyeg árát megfizetni köteleztettek.

6-or. A haszonbéri összeg két részletben fizetendő és pedig évenkint előre, ugy mint september 30-án és január 1-én. Kelt Endrődön aug. 27. 1871.

Kovács M. István, bíró.